

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:
Egész évre 28 kor., fél évre 14 kor., negyed évre 7 kor., egy hónapra 2 k. 40 f. — Egyes szám 10 f.
Megjelenik naponként, az ünnepek kivételével.

Főelölts szerkesztő:

HEGYESY VILMOS.

Főszerkesztő:

Br. FEILITZSCH ÁRTHUR.

Kiadó és lejtalejdonos:

AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: Király-utca 6. sz.

Hirdetések 7 fill., nyitólírás 40 f.

Kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 4. sz.

Katonai ünnep.

Kolozsvár, jul. 8.

Küzdelemteljes és dicsőséges multra tekint vissza a kolozsvári háziezred, mely a holnapi napon ünnepi fennállásának kétszáz éves jubileumát. Két század összes háborúi, veszedelmei elevenednek föl emlékezetünkben, midőn e jubileumi nap jelentőségét méltatjuk.

1702-ben a hajduságból alakították meg ezt a magyar ezredet, mely Egerben nyerte meg első szervezetét és onnan Olaszországba vitték. Pár évvel később Sziciliában, majd Korszikában harcolt és 1731-ben mint „császári magyar gyalogezred” jól végzett szolgálataiért egy rangra emeltetett a többi rendes ezredekkel. 1734-ben a pármái ütközetben fényes haditettét végzett az ezred, fölszabadítván hősiessé föllépésével egy szorongatott egész brigádot és föltartóztatván a francia sereg zöméhez tartozó csapatokat. A békekötés után az ezred előbb Rivába, majd Ferrarába, Parmába, Piacenzába került és már 1739-ben a török háború alkalmával résztvett Belgrád ostromában. Rövid ideig Eszéken, majd Bihar megyében volt, de csakhamar visszatért Parmába.

1742-ben utalták az addig az anyaországból ujonczozó ezredet Erdély területére és ekkor lett *erdélyi ezreddé*.

Már ebben az évben Bajorországban harcolt az ezred, később ismét olasz

földön. Többször szenvedett tetemes veszteségeket és tüntette ki magát vitézségével. Azután a hét éves háborúban szaporította babérait. Teplitznél oly hősiesség magatartást tanusított, hogy maga az ellenséges vezér, Seydlitz porosz generális, mondotta ezredünk vitézeiről, hogy „nem úgy harcoltak, mint katonák, hanem mint oroszok.” Freibergnél az ezred elfogott egy porosz zászlóalj és a vezénylő altábornagy a csodálat hangján jelentette róla, hogy „sohasem látott ilyen vitéz és rettenthetetlen csapatot.” A tepliczi és freibergi csatákban szerzett hadi érdemeiért gr. Gyulay Sámuel ezredet a Mária-Terézia-renddel tüntették ki.

1763-ban Budára, onnan Munkácsra helyezték az ezredet, mely 1769-ben — az ezredék megszámozásának évében — kapta az 51-es számot.

1771. nyarán — tehát ezelőtt 130 évvel — jött az ezred először ujonczozási földjére, Erdélybe. Hét évvel később a bajor örökösödési háborúban vett részt. Onnan visszatért ismét Erdélybe s itt maradt az 1788-iki török háborúig, melyben szintén több ízben tüntet vitézségével.

A legelőbb Bagosy, majd Gyulay, Pálffy, ismét Gyulay és 1788-tól báró Splényi Gábor altábornagy nevét viselő ezred, az utóbbi név alatt harcolta végig sok dicsőséggel a francia és más hadjáratokat.

Az ettől kezdve több mint harmincz évre kiterjedő véres harcok idejéből csak

néhány epizódot emelünk ki. 1793-ban Beaumontnál az ezred egy zászlóalja négy-szerte nagyobb ellenséges hadcsapatot győzött le és megszerezte parancsnokának a Mária Terézia-rendet. Ez a zászlóalj (mely testőr-zászlóalj nevet viselt) még több ütközetben tünt ki bátorságával és például Kircheip-nál Károly főherceg szavai szerint a „vitézség csodáit” művelte. — Az ezred többi zászlóaljai az olasz harczmezőkön szereztek dicsőséget a Splényi-regiment nevének, melyet a francziák Candibona sánczainak megostromlása alkalmából „legion infernale”-nak neveztek el. 1800. május 2-án Genuánál az ezred egy maroknyi csapata Jugenitz hadnagy vezetésével megsemmisítette egy győzelmesen előnyomuló ellenséges brigád összes sikereit és a fiatal hadnagy e hőstettért megnyerte a Mária Terézia-rendet. A gasteggoi ütközet után az ezred helytállása mentette meg hátvédünket a teljes pusztulásnál. A marengói csatában ezredünk tönkre tette Napoleon konzuli gárdáját.

1801-ben az 51-es regiment megint együtt volt Erdélyben, de csak négy esztendőig tartott a pihenés. 1805. nyarán Olaszországba vitték. A caldierói ütközetben a döntő pillanatban, mikor már majdnem a francziáké volt a győzelem, előre nyomultak a Sztáray- és Splényi-ezredék első zászlóaljai és hősiessé rohammal kivívni segítették a diadalt. Különösen kitűnt a Karove kapitány alatt küzdő Splényi csa-

TÁRCZA.

A fehér asztal szónokai.

Irtá: Edmondo De Amicis.

Olaszból fordította: Cs. Papp József.

Azt hiszem, hogy a szónoklás összes fajtái közt a legelterjedtebb s egyúttal a legváltozatosabb az, melyet a fehér asztalnál szokunk elmondani. Ennek a birodalma tényleg kiterjed a királyi ebédlő termektől, hol koronás vendégek pecsételik meg kehelylyel a véd- és dacszöveget — le addig a kurta korcsmáig, a hol a „Keményseprők Kölcsonös Biztosító Egylete” ünnepi önnönmagát.

Felöleli az életnek minden mozzanatát, a csecsemő születésétől kezdve a nyolczvan esztendő házaspár aranylakodalmaig; magában foglalja az irodalom minden alakját a kétsoros, szárnyas köszöntőtől fogva az álomba ringató szónoklatig; kiterjeszkedik minden elképzelhető tárgyra, a nemzeti színház újraépítésétől a kis falu költségvetéséig; a búcsu-ebédtől, hol sirni szoktak, a farsangi vacsoráig, mely dőzsöléssel végződik, megnyilatkoznak a szívnek majdnem összes érzelmei, az emberi léleknek majdnem valamennyi állapota; üdvözlő, szavakat rebeg és tömjénez mindenrendű személyiségnek és érdem-

nek, az új lovagtól kezdve az új püspökiig, a diadalokat aratott tábornoktól kezdve a szigorlatot tett diákig, a búcsúzó híres színésznőtől fogva, az ujonnan érkező orvosig.

A legkülönbözőbb jellemű és műveltségű embereket ráhajtja a kénytelenség: az egyiket a kötelességérzet vagy az udvariasság, a másikat a hírvágy, hogy a lapok megemlékezzenek róla; sok embert az visz rá, hogy könnyű szerrel hozzájut a rendesen jóindulatu hallgatóság egyhangú tetszéséhez; mindnyáját hevíti a bevett ital, a mitől nekibátorodnak a legfélénkebb lelkek s feloldódnak a legcsökönyösebb nyelvek is.

És a szónoki beszédnek ez a fajtája nem csak vidéken szokott nagy gyönyörűséget okozni, a hol a társas-ebédek nyilvános látványosság-számba mennek s a színház és felolvasásokat helyettesítik, de azzal az előnnyel is jár, hogy a fehér asztalnál sokan olyan igazságokat vágnak ki, a melyeket egészen józan fővel elhallgatnának; másokat hirtelen meglepi valamelyes jóra való szándék vagy jótékonyági ihlete. Ennek folytán szoros barátságot kötnek, viszályok megszűnnek, ellenségek kibékülnek; felismerik a szerény, homályba burkolózó emberek erejét, a kik nyilvános megiszteltetésre máskülönben nem számíthattak volna; az izgága véleményeket megzabolázza, a lelkeket ösztönzi és fölemeli, sok szép eszmét pendít meg és terjeszt tovább.

Ezért úgy gondolom, hogy érdemes lesz erről

a tárgyról elcsevegni egy kissé. Lássunk a fehér-asztal szónokai közül egy-két típust.

A ki mindig bessél.

Beszél minden banketten, mindenütt és minden áron, legyőzhetetlen ösztönből Asztalhoz ülni és pohárköszöntőt mondani, ez a kettő annyira elválaszthatatlan egymástól, mint az evés az ivástól. Akár jegyzők, akár művészek, tanárok, bankárok, vagy papok tiszteletére rendezik a disz-ebédet, ő fölemelkedik a helyéről, — mint, a hogy az ujságban áll, — elmondja, hogy „kedves kötelességet teljesít” s a legkörmönfontabb ürügyekkel, a leggorombább és legőszintébb mesterfogásokkal igazolja, hogy miért „emelkedett föl”. Akkor is „fölemelkedik”, ha négy jó barát ül az ebédnél, a legszűkebb családi körben, mikor férj és feleség meg két gyermek közt ő az egyedüli meghívott vendég. Pohárköszöntőt mond a korcsmai kerek asztalnál is, hova útközben bekukkant, ismeretlen asztaltársak közt, a kikkel félórával azelőtt ismerkedett meg.

Ha nagy vendégségben mond pohárköszöntőt, már hónapokkal azelőtt kéjeleg az örömben. Könnyen föl lehet ismerni az asztalnál: izgatott attól kezdve, hogy beviszik a levest s annál izgatottabb, minél jobban közeledik ama nagy pillanat; csak szinleli, hogy figyel a szomszédjaira, a kik beszélnek hozzá, pedig dehogy figyel

Hegyesy Vilmos

pat. A kapitányt a Mária Terézia-renddel tüntették ki.

A hadjárat után az ezred a szülőföldjén kívül Szombathelyen, Pesten, Budán, Komáromban állomásozott. Az utóbbi helyen érte az 1809-diki mozgósítás. Az ezred hírnevéhez méltóan harczolt többek közt a rothi, landshuti, neumarkti, ebelsbergi ütközetekben. Fényesen kitüntette magát az asperni csatában is. Ott volt Esslingennél, Wagramnál. A fegyverszünet után előbb Csehországba, majd a Vág-völgyébe, a békekötés után pedig Galiciába és később Erdélybe került. De alig két esztendeig volt itthon, mert 1812-ben Bukovinában, aztán Galiciában találjuk és 1813-ban újból harczban áll olasz földön.

Résztvett az alai, mincioi, panaroi, gaetai ütközetekben. Nápolyba került, onnan Milanoba, de csakhamar visszavitték, hogy résztvegyen Nápoly elfoglalásában. Az ezred 1827-ig maradt itt. Azután Mantuában, Velenczében, Klagenfurtban, Pesten állomásozott, míg 1830-ban újból Olaszországba vitték, hol 1847-ig maradt. Ekkor ismét hazakerült, de már 1852-ben Csehországba, onnan Bukovinába, Lembergbe ment. 1859-ben résztvett Velence megszállásában.

Az 1866-iki hadjáratban az 51-ik ezred az északi hadseregnél volt és több ízben kitüntette magát. A hadjárat után az ezred Olmützben, aztán Nagyváradon állomásozott. 1879–80-ban az árvízi mentő munkálatoknál érdemeltek ki katonáink legmagasabb elismerést, 1882-ben pedig Bosznia-Hercegovinában teljesítették rendkívüli szolgálatukat.

Az 1822-től Mecséry, 1833-tól Károly Ferdinánd főherczeg, 1875-től Henrik főherczeg, 1891-től Bils, 1897-től kezdve pedig Probst nevet viselő 51-ik gyalogezred 1882 óta állomásozik állandóan Kolozsvárra.

rájok; nem felel, mikor felelnie kellene; néz rájuk, de nem látja őket; egész lelke a beszéd bevezetésében van elmerülve, melyen most gondolkodik s előre érzi a tetszésnyilvánítások zaját. Néha már fel is áll, pohárral kezében, de még nem gondolta át, hogy majd mit mond, mintha valami titokzatos rugó pattantotta volna fel.

A ki a lapokban olvassa a vidéki híreket, annak pár év múlva feltűnik, hogy egyik-másik tósztozó neve minden banketten ott szerepel. Nagy városokban is vannak olyanok, a kiket mindenki ismer s ha a nevek nem jut eszünkbe, így szoktuk megjelölni: »Ez az, a ki minden banketten beszél«... A fehér asztal előtti ékes-szólás megtestesülése.

E tekintetben nagyon szigorú nézeteket valának. Azt mondják, hogy vendégségek alkalmával mai napság nem is tudnak már beszélni az emberek; panaszkodnak, hogy hanyatlak a művészetnek ez az ága; a pohárköszöntőt tartják az összes irodalmi műfajok legnemesebb hajtásának. Olyan vendégségekre, honnan száműzik a pohárköszöntőt, nem szoktak eljárni s ha elvonják a tőlük, botrányt csinálnak, tiltakoznak a szabad szó zsarnoki elnyomása ellen s oly leverten távoznak onnan, mintha valami borzasztó csapás érte volna őket.

Ezt a típust föltalálhatjuk minden társadalmi osztályban. Egy hírlapíró barátom látott egy szakácsot, egy munkásegyleti ebéden lármázni, sirni, mert nem hagyták szóhoz jutni; a felesége össze-

Nagyszerű haditettek egész sorozatát mutatja föl az 51-ik gyalogezred kétszáz éves története. Mindig kötelességtudással, mindig halálmegvető bátorsággal, dicsőséggel állotta meg helyét, a mikor fegyverbe szólították. Bjárta ugyszólván fél-Európát és mindenütt, a hol volt és harczolt, becsületére, dicsőre vált Magyarországnak és a monarchiának.

Emlékezzünk meg a jubileumi jelentős napon kegyelettel azokról, a kik a multban ezredünk zászlója alatt dicsőséget szereztek nekünk és életet áldoztak érte. Legmelegebb méltánylatunk, szeretetünk nyilvánítása is ösztönözze a hősök derék utódait — a most ünneplő katonákat — hogy kötelességtudásban, vitézségben, önfeláldozásban igyekezzenek mindenben méltók lenni dicső elődeikhez! A mult iránti hódolatban, a jövőre ismertlen feladatoknak szóló fogadalomban — dobbanjon össze holnap testvéri együttérzésben a polgár és a katona szíve!

Éljen az 51-ik gyalogezred! Hálásan gondolunk multbeli elévülhetetlen érdemeire és bizunk jövőre dicsőségében!

Politikai hírek.

Kolozsvár, júl. 8.

Lukács László szabadsága. Lukács László pénzügyminiszter négy hétre elutazott Budapestről. Ez a négy hét lesz a miniszter szabadsága. Egyelőre Auszebe ment, onnan Gasteinba utazik, a hol szabadságának nagy részét tölteni fogja. Tavolléteben Gräzenstein Béla államtitkár intézi a minisztérium ügyeit, a fontosabb aktákat azonban napról-napra utána küldik a miniszternek.

Apponyi Albert gróf Budapestre. Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, megszakította nyaralását s tegnap Budapestre utazott. Délelőtt hosszabb időt töltött a képviselőházban, a hol Andor Gyula elnöki tanácsos bemutatatta neki a

legutóbb beérkezett kérvényeket s referált a képviselőháznak az új állandó országházba való átköltöztetése iránt tett intézkedésekről. Apponyi gróf ezuttal három-négy napig marad Budapestben.

Három mandátum. A képviselőház szünete óta, tudvalevőleg, eltekintve a vizsgálat alatti levő csongrádi és tápai kerületektől, két mandátum üresedett meg: a hontmegyei szalkai és az ung-megyei szobránczi kerületben. A tegnapi nappal Schweicker Henrik halálával megüresedett a szobán-megyei keresztényszigeti választókerület mandátuma is. Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, a ki tegnap érkezett meg eberhardi birtokáról Budapestre, intézkedett e mandátumok betöltése ügyében. Felhívást intézett azokhoz a központi választmányokhoz, a melyeknek hatáskörébe az említett kerületek tartoznak, hogy az új választások kitűzése iránt intézkedjék. Az új választások mind a három kerületben még július hónapban megtörténnek. Apponyi Albert gróf ezeken kívül több függő ügyet intézett el.

Az országos függetlenségi és 48-as párt vasárnap délelőtt tíz órakor értekezletet tartott, melyen, dacára az országgyűlési szünetnek, több mint harmincz képviselő jelent meg. Az értekezleten Barabás Béla alelnök elnökölt és ismertetette az értekezlet célját, Kosuth Lajos születésének 100 éves fordulójának mikénti rendezését. Bejelentette, hogy a főváros hatósága szeptember 19-én nagy ünnepélyt rendez, mely istentisztelettel kezdődik, azután következik a sir megkoszorúzása és a siremlék alapkövének letétele. Ezzel az ünnepélyre meghívják a főrendiházat, a képviselőházat, a kormányt, a törvényhatóságokat. A párt elhatározta, hogy a főváros által rendezendő ünnepélyen részt vesz, kerületenkint képviselteti magát s intézkedik az iránt, hogy a vidéken is ünnepélyeket rendezzenek és fölkéri az ország minden törvényhatóságát, hogy törvényhatósági közgyűlést rendezzen. Ez iránt megkeresi a főispánokat, hogy a közgyűlésen jegyzőkönyvbe iktassák Kosuth Lajos érdemeit. Továbbá elhatározta, hogy küldöttségileg felkéri a képviselőház elnökét, hogy a képviselőket ő vezesse az ünnepélyhez. Kiküldött egy bizottságot, melynek felada-

tett kézzel kérte az elnököt, hogy engedjék az urának elmondani a pohárköszöntőt, mert két hétig nem lesz az urától nyugta. És az elnök maga is feleséges ember lévén...

A ki hívatásból beszél.

Ezt nem szabad összetéveszteni azzal, a ki mindig beszél.

Az ilyen szónok születik, mint a lantos költő. A természet ennek egy poharat nyomott a kezébe és ezt mondta neki: »In hoc signo vinces«. Az olyan asztalnál, mely nincs fehér abroszszal leterítve, rendszeren csak közepes szónok tud lenni. Az ő ékesszólása csak ott tör ki és csak ott arat diadalokat, a hol a hallgatóság szeme ragyog és mindenki csupa fül. Mindnyájan ismerünk egy pár példányt a helynek eme derék szónokai közül, a kik pompásan értenek ahhoz, hogy ötven embert öt percig mulattassanak, sőt ahhoz is, hogy megindítsanak, csatát, szípkázó szízlásokkal, alkalomszerű megjegyzésekkel; hatásos rövidséggel fején találják a szeget; mindenkinek a saját érdemeihez és fontosságához mért fokozatokkal tudnak kedveskedni; tudják az előkelő vendégek hűségát legyeztetni; udvarias kézmozdulattal elejét veszik annak, hogy kitörjön a féltékenység azokból, a kiket nem nevez meg; változatos hangsúlyozással és előkelő, természetes taglejtéssel beszélnek; tekintetükből mindenfelé kijut, ajkuk örökké mosolyog s ez a mosoly mindenkibe lelkesedést

önt s mindenkitől kicsikar egy-egy rokonszenves pillantást.

Fél óráig tartó beszédre nem állnak fel; rövid lélegzetű beszédeknek mondanak; szónoklatukban nincs meg az a bizonyos szent tűz, olyan az, mint a hirtelen robbanó rakéta. Ha készülnek rá, rendszeren nem szokott sikerülni. Valamennyi társadalmi osztályban előfordulnak. Munkások lakomáin is hallhatunk olyan műveletlen szónokokat, kik tömörkedve nyelvbottlást elkövetnek ugyan, de ügyesen, dallamosan, illedelmesen beszélnek s olyan művészettel, a mi azt a gyanút kelti bennünk, hogy a »szép szó«-nak valamelyik ismeretlen mesterétől tanulták el.

Ez a tehetség sokat irigylésre méltó hírnévhez juttatott; néhányan ennek köszönhetik, hogy pályájokon szépen haladnak s előbb-utóbb az lesz a vége, hogy beleülnek egy katedrába, előkelő állásba nevezik ki őket, vagy honatyákká nővik ki magukat. Különbözik nem megy az kemény küzdelmek nélkül, mert a fehér asztal született szónokának sok az irigye; innen van az, hogy sokan már a fele-uton elcsüggednek és lemondanak a szónoki babérokról. De a kik kitartóak, azoknak sikerül elkaparintani vagy egy érdemkeresztet. Majdnem minden országban van egy csomó olyan polgártárs, a ki annak köszönheti lovagvá uttétetését, hogy a pohárköszöntés honi iparát művelte.

távát tétetett, hogy az ünnepélyeket rendezze és irányítsa. A bizottság tagjai ezek: Rátkay László elnök, Nessi Pál jegyző, Krasznay Ferencz, Pichler Győző, Pap Zoltán, Rakosi Viktor, Horváth Gyula, Szatmári Mór, Illés Bálint, Visontai Soma, Ráth Endre, Barta Ferencz, Olay Lajos, Lukács Gyula, Hentaller Lajos, Leszkay Gyula, Gál Sándor. A bizottság azonnal megalakult s kebeléből négy albizottságot küldött ki. Egyet, mely a Kossuth-szobrok terjesztését és emlékérmek veretését van hivatva gondozni, egy irodalmi, mely Kossuth Lajos beszédeit olcsó füzetekben adja ki, ennek az albizottságnak tétetett feladatává, hogy egy olyan Fohászt szerkesztszen, mely szeptember 19-én egy órában az egész országban lesz elmondandó, a harmadik bizottság a fővárossal lesz állandó érintkezésben, a negyedik a vidéki ünnepélyeket rendezi.

Választási vizsgálat a tápéi kerületben. A tápéi kerületben Dorozsma képviselőtestülete vasárnap foglalkozik a kerületben megindított arra vonatkozó vizsgálattal, hogy vajon a kuria részéről konstataált visszaélések miatt a kerület képviselőküldési jogát föl kell-e függeszteni. Ebben a tárgyan a képviselőtestület elé a következő határozati javaslatot terjeszti függetlenségi részről ifj. Czékus Ferencz:

Mondja ki Kis-Kun-Dorozsma képviselőtestülete, hogy a köznyugalom mielőbbi helyreállítása érdekében is jelen közgyűlési határozat fölterjesztése kapcsán azon tiszteletteljes kérelemmel fordul gróf Apponyi Albert ő nagyméltóságához, a magyar törvényhozás képviselőházának elnökéhez, miszerint odahatni kegyeskedjek, hogy a kiküldött bizottság ne találja terhesnek azt, hogy elvállalt kötelezettségének megfelelően, a tápéi kerület képviselőküldési jogának megszüntetése vagy felfüggetlése érdekében elrendelt vizsgálatot a házszabályok 116 §-a értelmében 30 nap alatt befejezze.

Tudósítónk jelentése szerint, a képviselőtestület e határozati javaslatot el fogja fogadni.

A szalkai mandátum. Emlegettük, hogy a szalkai választókerület szabadelvűpartja júl. 2-án Konkoly-Thege Sándort, a kerület volt országgyűlési képviselőjét jelölte s a jelölő-gyűlés üdvözlő táviratokat intézett Széll Kálmán miniszterelnökhöz és Podmaniczky Frigyes báró pártelnökhöz. A táviratokra — mint Vámos-Miklósról jelentik — Széll Kálmán miniszterelnök a következő választ küldte:

»A szalkai választókerület szabadelvű választóinak bizalmat és ragaszkodását őszinte, benső örömmel és mély hálával fogadom«.

Podmaniczky Frigyes báró ezt válaszolta:

»Nagy örömmel veszi tudomásul a szabadelvűpart Konkoly-Thege Sándornak, pártunk régi, hű és kitűnő tagjának lelkesedéssel történt jelölését. Ernyedetlen kitartás és önzetlen összetartás szerezze meg a szabadelvűpart zászlájának az óhajtott fényes győzelmet. Podmaniczky, pártelnök«.

A tanítói nyugdíjárulék. Sáros- és Árva-megye köztörvényhatósága kérvényt intézett a képviselőházhoz a tanítói nyugdíjárulék miatt. Eddig minden iskolaköteles növendék után évi 30 fillérben volt ez megállapítva s a beszédett összeget évenként a tanítói nyugdíjalaphoz csatolták. A két megye most ennek az intézkedésnek az előirányozását kéri a törvényhozástól. Mind a két folyamodás tegnap érkezett be a Ház elnökségéhez.

Az iskola és az élet.

(Visszapillantás az orsz. polg. iskolai egyesület brassói közgyűlésére.)

Kolozsvár, júl. 8.

Az országos polgári iskolai egyesület, melyet a múlt egyesületi évben első sorban polgári fiú- és leány-iskoláink szellemi ügyei, továbbá az intézetek továbbfejlesztését illető kérdések foglal-

koztattak, e f. hónap 3-án és 4-én Brassóban tartott 7-ik közgyűlésén két tárgyról is folytatott eszmecserét, melyek — a jövő nemzedék elethivatását közelebbről érintve — méltók arra, hogy a tárgyalás eredményét a szülők is megismervén, iskoláinkat helyes-irányu törekvéseikben támogassák.

Guttenberg Pál a polgári fiú-iskolára vonatkozó adatok begyűjtése és ez iskolák érdekében társadalmi mozgalom indítása tárgyában tartott előadásában ugyanis fejtegetvén, hogy ez iskoláknak fejlődésükért keresniük kell a kapcsolatot a gyakorlati élettel, ismét megújította azt az ismert vádat, hogy iskoláink legnagyobb része köztisztviselőt nevel, a helyett, hogy arra a mindennapi életnek, a földmívelés az ipar és kereskedés terére vállalkozó szellemű, cselekvő embereket.

Ilyen iskoláink alig vannak. Gazdasági iskoláink száma kevés s ezek is inkább a gazdaságban állások betöltésére vállalkozó ifjakat bocsátanak ki. Ipari szakiskoláink iránya sem forrt ki még teljesen. A belőlük kikérült itjak — korlátozott általános műveltséggel — mint munkavezetők igyekeznek alkalmazást nyerni, a helyett, hogy mint műhelyi munkások törekednének a szakiskolában nyert ismereteiket érvényesíteni s vezető szerephez jutni. Kereskedelmi iskoláinkról köztudomású, hogy a szorosan vett kereskedői életnek nagyon kevés embert adnak. Irányuk, szellemük sem olyan, hogy belőlük az erettségűt itjú a kereskedésbe sietne értékesíteni azt a tudást, melylyel őt utra indították, fejlesztésére, felvirágoztatására a kereskedelemnek.

Lehet, hogy a szülőknek gyermekeik pályaválasztására gyakorolt hatásának is része van ez egészségtelen irányzatban. De ehhez bizonyos mértékben az iskolák vitték el a szülőket.

Igaza van Guttenbergnek, hogy gazdasági életünk fellendítéseért minden ízében a gyakorlati életet szolgáló iskolákat kell teremtenünk; olyanokat, melyeknek már szelleme arra vezeti a benne tanuló ifjút, hogy abból — az általános műveltség teljes bírása mellett — csakis azzal a vágygal lépjen ki az életbe, hogy ott mint földműves, mint iparos, mint kereskedő az első sorokban haladva, erősítője, fejlesztője lesz gazdaságunknak.

Ilyen iskolává fejleszthető a polgári fiú iskola. Nevében van kifejezve célja, rendeltetése. Kialakításához Angolország s az észak-amerikai Egyesült Államok nyújtanak intézményeikben élet-erős példát.

Leányaink neveléséről a polgári leány-iskola tanítás-tervenek ujjaalakításáról folytatott tanácskozás folyamán esett szó.

Az általános tárgyalás végeredményeképen kimondotta az egyesület közgyűlése, hogy a polgári leány-iskola tanítás-tervét, a jelenlegi négy osztály keretében oly módon javasolja átalakítani, hogy abban jobban domborodjék ki a nemzeti szellem s egyes tantárgyai szorosabban fűződjenek egybe a gyakorlati élet kívánalmaival.

A tárgyhöz általánosságban hozzászólók közül, lelkes hangjával, meggyőző érveléseivel kellemesen vált ki dr. Kerékgyártó Elek, székesfevárosi polgári leány-iskolai beszéde. Sok igaz ágat tartalmazó beszédéből ime néhány gondolat. Leány-nevelésünk általában téves irányu. Iskoláink legfőképen az értelmi életet tekintik, ennek kiművelésére fordítják java gondjukat. Sőt az értelmi kiképzésben is merevek, egyoldalúak. Családiasabb jellegűvé kell tennünk leány-iskoláinkat, mert csak ez esetben nevelhetők leányaink a reájok váró hivatás betöltésére, a női eszmény megvalósítására.

Közköztatási kormányunk nem elég önállósággal kezeli nőnevelésünk kérdését. A leány-iskolák nevelő és oktató munkájában az értelemre kell helyezni a fősúlyt. A leglényegesebbet, a legszükségesebbet kell nekik tanítani; a tudománynak a virágát, csak azt, a mi jó, a mi szép. Ha a női lelek megmarad a természetes mivoltában, úgy megmarad a maga jóságában. A tantárgyak sorában sokat kell nyújtani a leánynak a művelődés-történelemből; többet kell gyakorolni a fejbeli számolást, mint az írásbelit; a természetrajzi oktatásnál fő figyelemmel kell legyünk az állati és növényi élet jelenségeire. De itt sem kell mindent tanítanunk; csak azt, a mi szükséges, mert a leány nem két, hanem 200

szemmel lát. Meg kell ismertetni a leányt az egyszerű háztartás könyvvitelével. A magyar nyelv és nemzeti irodalom tanításában ne neveket, könyvcímeket adjon az iskola, hanem csak olyat, a mi az embert emberre teszi.

És mindenektől benső, erkölcsi életet kell tiszta, nemes irányban vezetni. E tekintetben változtatni kell a vallás-tanítás módszerén, mert a mai nem érinti a szívet. Erkölcsi elveket kell a leány lelkébe plántálni, mert azok formálják az embert igazán emberre.

Leány-iskoláinkban az ily, egészséges szellem és irány meghonosítása és állandósítása a miniszteri rendeletek mellett sokban függ a tanárok és tanítónők ügybuzgóságától.

Mennyi szülő óhajta hangzott el a *Kerékgyártó Elek* felszólalásában!

Vajha úgy az ő, mint a Guttenberg szavai meghallgatásra, megszívlelésre találóan. Közköztatási kormányunk, tanárok és tanítónők és a társadalom egyaránt kivehetik belőle részöket.

„Magyar Polgár.”

Előfizetést nyitunk a „Magyar Polgár” XXV. évfolyamának második felévére.

Bár az országgyűlés hosszabb szünetre oszlott szét, — politikai tekintetben sem számíthatunk eseménynélküli holt évadra. Politikai s egyéb közkérdések egész sora igényli a nyár folyamán is a közönség folytonos érdeklődését.

Mint eddig tettük, — jövőre is lelkiismeretes kötelességtudással gondoskodunk arról, hogy olvasóink a fontosabb napi eseményekről gyors, kimerítő és hiteles tudósításokat kapjanak. Különös gondot fogunk fordítani — egyéb rovatok mellett — a *tárcza-rovatra*. A *Regény-Csarog* egy érdekes új regény közlését kezdjük meg, dr. Mikes Lajos fordításában.

Kérjük törekvéseinkhez a közönség támogatását.

A *kiadóhivatal* kéri a lejáró előfizetések mielőbbi megújítását.

Az előfizetés időközben is bármely naptól kezdve megkezdhető.

Nyaraló helyekre, fürdőkre utazó előfizetőinknek a lapot kívánatra bárhová, bármennyi időre külön díj nélkül utánküldjük.

Előfizetési árak:

Egész évre	28 K.
Félévre	14 K.
Negyed évre	7 K.
Egy hónapra	2 K 40 f.

HIREK.

Kolozsvár, júl. 8.

— **Vidéki t. hátralékos előfizetőinket, kik még előfizetésüket nem utították meg, tisztelettel kérjük mielőbb teljesíteni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.**

— **A király a nagy hadgyakorlaton.** Bécsből jelentik: A király szeptember 11-én Bécsből Hohenaun keresztül a magyarországi hadgyakorlatra utazik és Sárváron a királyi alapítványokhoz tartozó kastélyban fog lakni. A királyi hercegek, a hadgyakorlat intézői és a külföldi katonai attasék az egykori cukorgyár egyik melléképületében és magánházakban fognak lakni. A királyi székhelyül ki-

szemelt kastélyt a bécsi Burg butorával fogják ellátni. A király szeptember 17-éig marad Sárvaron s ezen a napon visszautazik Bécsbe.

— **A házi ezred jubileuma.** Kolozsvár házi-ezredének, a jelenleg nemes *Probst* tábornagy nevét viselő 51. gyalogezrednek 200 éves jubileuma és zászlószentelése alkalmából rendezendő fényes ünnepségek már ma megkezdődnek. Kivált katonai körökben a legélénkebb mozgalom uralkodik már tegnap óta.

Legfelsőbb rendeletre a néhai *Albert* szász királyért elrendelt udvari gyász a kolozsvári helyőrségnek mára és holnapra fel van függesztve.

A tisztikar tagjai és a legénység ünnepi díszben jelennek meg mindenütt s az ezred tisztjei szorgos tevékenységet fejtenek ki az ünnep rendezése körül. A Hunyadi-téri szépen feldíszített kaszárnyában ünnepi hangulatban s mozgalmas előkészületek között várják a holnapi nagy napot: a fényes katonai parádával egybekötött jubilaris ünnepet. A városba sok idegen érkezett ez alkalomra. Tisztek, akik egykor az ezred kötelékében szolgáltak, messzi vidékről is eljöttek a kétszázéves ezred jubileumában résztvenni.

Az ünnepség előző részének egyik momentum volt az ezredtulajdonos, nemes *Probst* Emil tábornagy, hadtestparancsnoknak megérkezése. Az ezredtulajdonos tegnap este fél 6 óra körül érkezett Nagy-Szebenből Kolozsvárra. — Fogadására kivonult az ezred tisztikara, élén *Perathoner* ezredessel a vasúti pályaházhoz.

A külön szalonkocsiban érkező tábornagy ezúttal ezredének ezredesi egyenruháját öltötte fel; kíséretében voltak *Varesanin* altábornagy, *Haas* és *Nestor* tábornokok, *Hornstein* ezredes vezérkari főnök. A felkört formáló tisztikar előtt *Perathoner* ezredes rövid katonás szavakkal üdvözölte a tábornagyot, kifejezést adván arról, hogy az ezred tulajdonosát e jubileumi ünnep alkalmával körükben tisztelhetik.

Probst tábornagy melegen köszöntö meg az üdvözlést s örömet nyilvánította, hogy alkalma lesz e szép ünnepélyek alkalmával pár napot vitéz ezredének körében tölteni. Azután mintegy 40 kocsi álló, hosszú kocsisor kísért be az ezredtulajdonos tábornagyot a Központi szállodában levő lakására, hol *Mörk* János és *Klobucsár* altábornagyk fogadták.

Tegnap este fél 8 órakor a tisztikar gyülekezett a Központi-szálloda előtt, honnan *Probst* tábornagygyal mintegy 32 tagú küldöttség ment tisztelegni mörkensteini *Mörk* János altábornagy, hadosztályparancsnok nejéhez. — Az ezred ugyanis a felszentelendő lobogó zászlóanyai tisztére *Erzsébet* főhercegnőt, néhai *Károly Ferdinánd* főherceg özvegyét kérte fel. A néhai főherceg 42 évig volt az 51. ezrednek tulajdonosa. Minthogy a főhercegnő személyesen nem jöhetett el az ünnepélyre, képviselővel megbizta *Mörk* altábornagy nejét. A tisztikar tisztelegése alkalmával az ezred zenekara szerenád adott az altábornagnénak, kinek szalonjában tegnap fényes estély volt.

Ma délután érkezett meg gr. *Majláth* Gusztáv erdélyi róm. kath. püspök Gyulafehérvárról, ki a holnapi zászlószentelést fogja végezni. Déli egy órakor az 51. ezred magyar-utcai tiszti étkezőjének kertjében a tisztikar vendégeivel díszes katonai ebédre gyűlt össze. Délután a szokásos időben térzene lesz a sétateren, mely alkalommal a 82. ezred Kolozsvárra rendelt zenekara fog játszani.

Az ezred tisztikarának családjához tartozó hölgyek szép és igen értékes ajándékkal lepték meg a tisztikart e jubileum alkalmából. Két masszív domborműves ezüst virágtartót készített-

tek, a melyre föl van vésve az ajándékozás ideje, valamint körben a hadományozó hölgyek nevei is.

— **Vármegyei élet.** Kolozsvármegye központi bizottsága gr. *Béldi* Ákos főispán elnöke alatt ma tartotta havi rendes ülését. Jelen voltak: br. *P. Horváth* Kálmán, *Gadl* E. E., *Léssay* Ferencz, *Dóssa* Endre alispán, *Csiszár* Gyula főjegyző, *Hóry* Béla árvaszéki elnök, *Stuckheil* Gyula pénzügyigazgató, *Kozma* Ferencz tanfelügyelő, dr. *Csikós* Karoly kir. ügyész, dr. *Farkas* Géza főorvos, *Gere* Kálmán főmérnök, dr. *Ignác* István főispáni titkár, dr. *L. Hegedüs* Árpád és *Fekete* Gyula aljegyzők. Az alispán jelentése szerint, a lefolyt hóban beérkezett 1657 ügydarab, ebből elintéztetett 1160, hátralék 497 ügy. A közigazgatás rendes menetét semmi sem akadályozta. Az árvaszéki elnök jelentése szerint, június hóban beérkezett 3362 ügy. Nagykörusítottott 119 árva, a gyámpénztárban találtatott készpénzben 6523 kor. 88 fill., takarékpénztári könyvekben 47182 kor. 42 fill., értékpapirokban 26468 kor., magánkötvényekben 163474 kor. 95 fill., ékszerekben 364 kor. 20 fillér. A tartólékalap kitett 15831 kor. 81 fillért. A pénzügyigazgató jelentése szerint a lefolyt hóban beszedett 40814 kor. 31 fill. egyenes adó címén, 139 k 81 fill. hadmentességi díj címén. Hátralék: egyenes adónál 1,090.312 kor. 71 fillér, hadmentességi díjnál 73762 kor. 02 fillér.

— **A katonai ünnepségek sorrendje.** A házi-ezred jubileumi ünnepségeinek sorrendje a következő:

Ma este 8 órakor 1000 emberből álló nagy katonai fáklyás-zene vonul az Emke-téren, Kossuth Lajos utcán, Wesselényi Miklós utcán a Benigni palota elé, hol mörkensteini *Mörk* János altábornagy lakása előtt szerenád adnak. A szerenád alatt a Fellegrádon fényes tűzijáték lesz. A tűzerek ágyulóvésekkel jelzik az ünnepélyt. Majd a Wesselényi Miklós-utcán keresztül a Központi szálloda elé vonul a fáklyás-menet, hol *Probst* Emil tábornagynak adnak szerenád. Innen a főtéri plebania épülete elé vonulnak gr. *Majláth* püspök lakása elé szerenád adni.

Az ünnepély végül a Központi szálloda előtt, honnan a London-utcán, Jókai utcán, Deák Ferencz utcán át *Szvacsin* Geza polgármestert tisztelik meg lakása előtt szerenáddal. Holnap reggel 5 órakor nagy zenés ébresztő lesz, a mit a 82-ik ezred zenekara fog végezni. A Hunyadi-téri kaszárnyától kiindulva a Deák Ferencz-utca, Főter, Jókai, London, Unio-utczákön ismét a Főter és Wesselényi Miklós-utcán átvonulnak a Benigni-palota elé s onnan vissza a Széchenyi-téren, Berde Mózes, Kossuth Lajos-utcán, Emke-téren át a kaszárnyába.

A zászlószentelési ünnepély délelőtt fél 8-kor lesz a kaszárnya udvarán. A katonai rend és pontosságra való tekintetből óhajtanánk, hogy a meghívott közönség már 1/8 ig elfoglalja helyeit. A zászlószentelésnél dísz-sátorban misét tartanak, melyen gr. *Majláth* püspök fog czelebrálni. Az ünnepély végeztével, melyen részt vesz számos oly tiszt is, kik valamikor az 51. ezrednél szolgáltak, a legénység között kiosztanak egy csinos kiállítású füzetet, mely az ezred rövid történetét tartalmazza. E népszerűen s gondosan írt történetet *Maendl* Miksa, az ezred egyik századosa írta, ki az ünnepély rendezésében is nagy buzgalommal működik közre. A füzetet mindegyik katonára saját anyanyelvén: magyar német vagy oláh nyelven kapja meg. Délelőtt 11 órakor a legénységnek pompás ebédet adnak, melyen mindegyik századnál a tisztikar is jelen lesz.

Pontban 12 órakor díszebéd lesz a Vigadóban. Ezen résztvesznek mindazok a legénység állományába tartozó régi katonák is, kik az 1866. vagy az 1862. háború alkalmával vitézségi éremmel lettek kitüntetve. Ezeket az ezred saját költségén hozatja el az ünnepélyre. Délután pontban 1 órakor a New-York szálloda éttermében nagy tiszti díszebéd lesz, melyen a katonai méltóságok és meghívott vendégek is résztvesznek s így előreláthatólag rendkívül nagyszámu résztvevővel fog megtartatni. Ö Felségére, a királyra mondandó pohárköszöntő alkalmával a főzserg 24 ágyulóvése dördöl el a Fellegrárról.

Délután 5 órakor a Hunyadi-téri és Magyar-utcai kaszárnyák udvarán a legénység ünnepi

játékokkal fog mulatni. Sok érdekes és mulattató jelenetet mutatnak be. Lesz magyar, szász, oláh lakodalmi menet, sok ügyes csoportjelenet stb. Ezek megismerésére külön belépő-jegyeket bocsátanak ki.

Este a fellegrávi pavillonban nagy és fényes táncmulatság zárja be a jubilaris ünnepségeket. A mulatság pontban 9 órakor kezdődik. A kocsi-feljáró az Erzsébet-úton lesz, a gyalog felmenők számára pedig az Erzsébet-sétaut lesz nyitva, melyet ez alkalommal ténylesen felvilágítanak. A táncmulatságra a rendezőség nagy előkészületet tesz.

— **Templomszentelés.** A Maros-Torda vármegyében levő Szentháromság község unitárius egyháza új templomot emelt, melynek felavatását e hó 13-án, vasárnap fogják megtartani. A felavatást *Ferencz* József unitárius püspök végzi, ki e célból 12 én indul Kolozsvárról a maros-tordamegyei községbe. A püspök fogadtatására és a templomszentelési ünnepélyre nagyban folynak az előkészületek Szentháromságon.

— **A közigazgatási bizottság ülése.**

A város közigazgatási bizottsága rendes havi ülést tegnap délután tartotta meg gr. *Béldi* Ákos főispán elnöke mellett. Az ülésen résztvettek *Szvacsin* Geza polgármester, dr. *Esterházy* László főjegyző, *Stuckheil* Gyula kir. pénzügyigazgató, *Gajzágó* Manó tiszti főügyész, *Vikol* Kálmán árvaszéki elnök, *Gere* Kálmán kir. főmérnök, dr. *Bartha* János főorvos, dr. *Szentkirályi* Ákos gazdasági előadó, *Balogh* Sándor h. tanfelügyelő, *Polecz* Rezső tiszti alügyész, *Dörgö* Albert, br. *Feilitzsch* Arthur, *Gáman* Zsigmond, dr. *Gidófalvy* István, *Koleszár* Sándor, *Somodi* István és *Szacsavay* Dénes bizottsági tagok. A közigazgatási bizottság tudomásul vette a legyelman választmányának dr. *Nagy* Mór tanácsos legyelman ügyében hozott határozatát, mely ítélet jogerőre emelkedvén, annak a közgyűléshez való bejelentését elhatározta. Együttal jóváhagyólag tudomásul vette a bizotts. a gr. főispánnak azt az intézkedését, hogy a rendőrségi vizsgálatot dr. *Nagy* Mór helyett dr. *Esterházy* László főjegyzőre bízta. A polgármesteri jelentés szerint a közigazgatás ügyforgalma a múlt hóban megfelelő elintézetést nyert. A pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt hóban beszedett állami egyenes adóban 42.977 korona, hadmentességi díjban 126 korona. A hátralék egyenes adóban 518.887 korona, hadmentességi díjban 11.926 korona. A főorvos jelentése szerint a közegészségi állapotok a múlt hóban nem voltak kielégítőek. A születések száma 128, a halálozás 132. Halálokok: tüdőgyümőkör 25, bélhurut 17, tüdőgyulladás 7, agkór 8, kanyaró 5, hasi hagymáz 2. Több főlebbezési-ügy elintézése után az ülés 6 órakor véget ért.

— **Az alsó-idécsi zendülők pöre.**

Alsó-Idécs maros-tordamegyei községben január 18-án a tagosításokból kifolyólag véres zendülés tört ki, a melynek során — mint ismeretes — a csendőrkök két ízben is a tömegre lőttek és egy szász parasztot agyonlőttek, többeket súlyosan és könnyebben megsebesítettek. A súlyosan sebesültek közül azóta még két ember meghalt. E zendülés ügyében *Sebess* Dénes dr. a képviselőházban is interpellált, a múlt héten pedig belejezték Alsó-Idécs községben a zendülők porének tárgyalását. A pör teljes három hétig tartott, mivel nem kevesebb mint 93 személy állott vád alatt és még több tanút kellett kihallgatni. A vádlottak közül 44-et bűnösnek találtak és 1—18 hónapig tartó szabadságvesztésre ítélték. A leg-súlyosabb büntetéssel *Kondert* Jánost, a zendülés vezetőjét sujtották, a kit másfél évi börtönre ítélték. A fölmentett vádlottak között vannak a községi előjáróságnak azóta lemondott tagjai, a kiket eredetileg a főbűnösöknek tartottak.

— **Husz éves találkozó.** Hirt adtunk már arról a találkozóóról, a mit a kegyesrendiek kolozsvári főgymnasiumában husz évvel ezelőtt érettségi vizsgát tett tanulótlarsak a múlt szombaton rendeztek. A találkozóon megjelent tanulótlarsak — mint értesülünk — ez alkalommal az iskola iránt érzett hálájuk és jó emlékek kifeje-

zéséről egy alapítványt tettek, melynek felhasználását a gymnasium igazgatójának belátására bízták. A találkozón megjelent husz év előtti tanuótársak már közölt névsorát kiegészíthetjük még *Welser* Lajos és *Szolnay* István m. kir. államvasuti ellenőrök és *Tellmann* máv. hivatalnok neveivel.

— **Romániai tudós társaság Erdélyben.** Annak idején hirt adtunk már arról a tanulmányutról, melyet egy romániai tudós társaság tett Erdélybe. A tanulmányutról Petrozsényből most a következőket jelentik: E hónap 3-án a romániai tudományos és közélet több kitűnőségéből álló társaság érkezett ide Bukarestből. A társaság egyenesen Dévára ment, a hol nagy szívesseggel fogadták. Másnap a társaság megnézte a dévai váromot, a hunyadmegyei történelmi és régészeti muzeumot, a vármegye-házát és az ott levő köemlékeket, azután pedig az alispánnal tisztelgett. Délben társas ebéd volt, a melyen *Tocilescu* muzeumi igazgató nagyhatású pohárköszöntőben a magyar-román barátságot éltette. Délután Maros-Németiben *Kuun* Géza gróf vendégei voltak a román tudósok és megcsodálták a tudós tóur régiség-gyűjteményét. *Tocilescu* ott is nagyhatású beszédet mondott, a magyar nemzetet éltetve. Este Vajda-Hunyadra ment a társaság, a hol másnap, 5-én, megleltette a vasgyárat és a lovag-kastélyt, azután pedig kocsi-kon Hatszegre rándultak. A várbeli amfiteatrum megleltetése és a római-korbeli emlékek tanulmányozása után 6-án a vonattal Petrozsénybe mentek és Andeics bányaigazgatóval tisztelgett. A bányaigazgató szakszerű magyarázatokkal szolgált az itteni szénbányászatról és megmutatta a társaságnak a szénosztályt és a bányaműveket. Délután 1 órakor társas ebéd volt a Wagner-szállóban, a melynek során számos felköszöntő hangzott el magyar, francia és román nyelven. A társaság sorában van *Toilescu*, a tud. egyetem történelmi és régészeti tanára, akadémia tag. La-hovári, a román nemzeti bank kormányzója és volt miniszter, *Greesan* felsőházi tag, nagybirtokos, *Tutum* herczeg és még több előkelőség. 4 órakor a Szurduk-szorososan át kocsi-kon visszatért a társaság Romániába. Buda főszolgabíró, *Andreics* bányaigazgató és mások egészen a határig elkísérték a vendégeket, a kik a szívélyes bucsuzás alkalmával megköszönték a rokonszenves fogadtatást és szíves vendéglátást és elragadtatással szólottak a hunyadmegyei régiség-gyűjteményekről, táj szépségeiről és a nagy és fejlett iparvállalatokról. Távazóban még azon reményüknek és óhajításuknak adtak kifejezést, hogy mielőbb az ő hazájukban lesz alkalmuk vendégszeretetükről és a magyar nemzet iránt érzett nagyrabecsülésükről bizonyosságot tenni, a miről idejövételük is tanuskodik.

— **Nyomdászok táncmulatsága.** A kolozsvári könyvnyomdászok, mint már jeleztük, e hó 20-án nyári táncmulatságot rendeznek a Lövölde helyiségeiben. *Hegedüs* Sándor országgyűlési képviselő e mulatság jegyének megváltása czimén 10 koronát küldött a rendező bizottsághoz.

— **Mulatság a Barcsay-siremlék javára.** A tekei intelligencia július 19-én Tekében a sétatérén zártkörű táncmulatságot rendez *Barcsay* Ákos Erdély volt fejedelmének Kozmatelkén felállítandó siremléke javára. A rendkívül fényes sikerűnek ígérkező mulatságra nagyban folynak az előkészületek. A rendezőbizottság, melynek élén *Papp* Zoltán elnök áll, minden lehetőt elkövet a siker érdekében. A mulatság védnökei: *Barcsay* Domokos orsz. gyűl. képviselő, dr. *Bánffy* Miklós gróf orsz. gyűl. képviselő, *Barcsay* Tamás nagybirtokos, *Bónis* István orsz. gyűl. képviselő, *Gyulai* Richard cs. és kir. kamarás, *Dóssa* Endre alispán, *Teleky*

Arctur gróf nagybirtokos és *Teleky* Ferencz gróf nagybirtokos lesznek. A mulatságon a talp alá valót *Csikai* Gyuri kolozsvári zenekara fogja szolgáltatni.

— **Az EKE brassóvármegyei osztálya** vasárnap délelőtt látogatott választmányi ülést tartott. Megállapította a t. hó 13-án a »Csukás«-ra rendezendő kirándulás tervét, majd tudomásul vette, hogy a központ immár végleg megállapította, hogy az EKE közgyűlését ez évben július hó 20-án Sepsi-Szent-Györgyön tartja meg. a brassóvármegyei osztály által tervezett sepsi-szent-györgy-sugási kirándulással kapcsolatban. Az EKE háromszékvármegyei osztálya már értesítette a központot, hogy örömmel fogadja az EKE közgyűlését Sepsi-Szent-Györgyön. — A résztvevők Kolozsvár felől 20-án reggel 8 órakor érkeznek és innen a brassói osztály tagjaival együtt 8 50 kor indulnak Sepsi Szent-Györgyre, hol az EKE-osztály *Potsa* József v. b. t. t. főispán, elnök és *Gödri* Ferencz polgármester titkár vezetése alatt fogadja az érkezőket. Délelőtt 11 órakor közgyűlés és délbén turista ebéd. Délután 3 órakor a társaság kirándul a Sugás-füldőre, honnan az esti különvonattal visszatér Brassóba. — Másnap jul. 21-én az EKE brassóvármegyei osztálya a »Nagykőhavas«-ra rendez kirándulást és pedig akként, hogy este korán visszatérhessen a társaság és résztvehessen a Bukarest-szálloda nagytermében vendégeik tiszteletére rendezendő társas estélyen.

— **Angol tudós Hunyadvármegyében** Déváról írják: *Trevelyan* cambridgei egyetemi tanár, *Wolner* Pál dr. kíséretében *Barcsay* Kálmán főispán és *Hollaky* Imre orsz. képviselők kalauzolása mellett e hó 3-án Déván, 4-én Hátzegen és vidékén, 5-én pedig Szászvároson tanulmányozta a nemzetiségi viszonyokat. Az angol tudós 5-én este visszatért Dévára és még több napot tölt Hunyadmegyében.

— **A Filléregylet népnépele.** A kolozsvári hölgyek házbérsegélyző Filléregylete a nyári szünet előtt tartott utolsó választmányi ülésén elhatározta, hogy egy nagyszabású népnépelet rendez, melynek összes jövedelmét felosztja a kolozsvári Tanítók Háza, a Mária Dorothea-egylet erdélyrészi köre s az általa fenntartott Tanítónők Otthona s a városi Fröbel-gymekkert között. A Filléregylet ugyanis évek során át rendezett népnépeleivel sok és nagy szívesseget tapasztalt a kolozsvári tanügyi körök részéről s ezen előzékeny támogatást kívánja most a Filléregylet a népnépele jövedelmének átengedésével némileg viszonzni. A Fröbel-gymekkert, melynek kis növendékei a májusi népnépelelyen oly nagy sikert arattak, felszerelés dolgában emugy is rászorul a támogatásra, mert hiájával van azoknak a modern óvodai szemleltető eszközöknek, melyeknek beszerzése éppen a növendékek érdekében van. Az népnépelet szeptember havára tervezik az összes iskolák résztvevésével, kiknek tanári testületét már most is kéri a választmány a szíves támogatásra. M g fogják ismételteti a május hóban nagy tetszést aratot bébé-korzó, melynek rendezését *Pap Lőw* Leontin uraó teljesíti. A májusi népnépelelyen részt vett gyermekek szülei ismét nála jelenthetik be gyermekeik résztvevését.

— **Új román bank Erdélyben.** *Kőhalom*, kisküküllőmegyei községben *Economie* czim alatt, — mint onnan írják, — új román bank alakult 60 000 korona alaptőkével. Az *Economie* a 93-ik román pénztintézet immár hazánkban.

— **A székely kivándorlási kongresszus** rendező bizottsága tegnap délután ülést tartott Budapesten *Bedő* Albert elnökele alatt. *Buday* Barna indítványára fölkéri *Hegedüs* Loránt dr. országgy. képviselőt, hogy az Udvarhelymegyei Gazdasági-Egyletnek a székely földhitel-intézet ügyében való javaslatát a kongresszuson ismer-

tesse. Elhatározta a bizottság, hogy Molnár Józsiásnak a Székelyföld arányosításáról való munkáját kinyomatja. *Szakács* Péter terjesztette azután elő a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által képviselt ipari szakosztály javaslatait a fa-, fonó- és szövő-iparról, valamint a kő és agyag-ipar föllendítéséről. A bizottság a felt javaslatokat némi módosításokkal fogadta el és hozzájárult az Erdélyi Közművelődési Egyesület részéről beterjesztett javaslatokhoz, melyeket a kongresszuson való letárgyalásra ki is tűzött.

— **A magyarnyelv érdekében.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett valamennyi kir. tanfelügyelőséghez, hogy a magyarnyelvnek kötelező tanítását elrendelő 1879. évi VIII. t. czikk szigorú végrehajtása czéljából az összes nem magyar-tannyelvű iskolákat rendre és alaposan vizsgálják meg és a tapasztalatokhoz képest a további szigorú intézkedéseket tegyék meg. Ezen körrendelet egy-egy példányát a törvényhatóságok közigazgatási bizottságaihoz is elküldte és utasította ezen hatóságokat, hogy a kormányhoz intézendő felévesjelentéseikben a magyarnyelv-tanítás ügyét mindenkor kimerítően tárgyalják.

— **Milyen idő lesz?** *Meteor* a következőket jelzi: Jelzéseimnek megfelelőleg, július hó első napjai a 3., 4. és 5-iki csomópontok hatása alatt a megjósolt zivataros, szeles, több helyütt jégesős idő beállott, hőmérsékletében mind a mellett nagyobb változás nem létesült, minek folytán a csapadéki átlagban véve, leszámítva a helyi záport és jégverést, csak kismérvű volt. A mai nap ez erős hatások folytán még széles, de már a forróság visszatért s ha a szél elállta után lesz is még kevés csapadék, a következő időszakban állandóbb, nyugodtabb, az aratásra, fűrdőzésre alkalmasabb időt várhatunk. A legközelebbi csomópont e hó 12-én lesz, de ennek hatása sem igen erős s a mellett még meglehetősen elszigetelve áll magában, a miért is nem lesz nagyon hivatva zavarokat előidézni, legfeljebb szaladó záport, pásztság esőt a Nap feltűnése folytán, a légköri villamos hatások, így a jégeső sem lesz gyakori, egyszóval a hónap közepéig állandóbb nyári idő a legvalószínűbb, eső azontul sem mutatkoznak nagyobb mérvű változások.

— **Székely diákok tanulmányutja.** Érdekes kirándulásra használják fel a nyári szünidőt a csik-somlyói főgimnázium tanulói. Derék tanáraik: *Csató* János, dr. *Balló* István és *Jakab* Antal vezetésével már eddig is meglátogatták hazánk nevezetesebb városait. Különösen hosszabb ideig időztek a nagy magyar Áltöld központján, *Szegeden*. Budapestre menet, Aradot is utba ejtették, hol a csik-somlyói lányok által fent koszorúval megkoszorúztak a vértanúk szobrát. Budapesten elsőbbsen is felkeresték *Kossuth* Lajos sírját és hazafias dalok kíséretében tették le a kegyelet virágait. Azután megleltették a főbb nevezetességeket. Tegnap reggel az ifjú székelyek egyene en Fumebautaztak a fővárosból. Onnan átrándultnak Abbaziába és felkeresik Triesztet is. Dícsértes dolog, hogy az utazási költségek fedezésére *Csikvármegye törvényhatósága* 800 koronát szavazott meg. Igen üdvös dolog, hogy a nyári szünidőt a diákok ilyen hasznosan töltik el, mert a látottak bizonyára mélyebb nyomokat hagynak ifjaink szívében. A tanárok már elkészítették a jövő évi utazási programot is, — a jövő nyáron a Balkánt fogják felkeresni. — A csik-somlyói tanárok és tanulók példáját, mint méltán követésre érdemest, ajánljuk az összes számottevő kultúrtenyezők figyelmébe. De egyszersmind Csikvármegyét is, mely anyagi támogatásával nagyban elősegítette a tanárokat és az ifjakat tervük megvalósításában.

— **Lőgyakorlatok a Plecska völgyben.** Kolozsvár város tanácsa értesíti a közönséget, hogy a helybeli cs. és kir. katonai állomásparancsnokság átirata szerint az 51. gyalogezred a folyó évi július hó 17., 18., 19., 21., 22. és 23. napján reggel 6 órától este 6 óráig a Plecska-völgyben éles töltnyekkel, harczszerű lögyakorlatokat fog tartani. Figyelmezteti tehát az érdekelteket, hogy a jelzett időkbén a megnevezett helyen ne tartózkodjanak, ott ne közeledjenek, mert ellenkező esetben a történhető szerencsétlenséget az illetők maguknak tulajdoníthatják.

— **Elhalasztott kiállítás.** A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a kerülete számára folyó év szeptember havában Kolozsvárra rendezni óhajtott iparos tanonc- és segédmunka-kiállítás megtartását — a váratlanul közbe jött több rendbeli akadály miatt — ez évről el kellé halasztania.

— **A román diákok magyarellenesség mozgalma.** A budapesti diák-kongresszus alkalmából, mint már említettük, a hazai román ifjak mozgalmát indították az iránt, hogy a »Corda Fratres« nemzetközi diákszövetség osztályai ne államok, hanem a nemzetiségek szerint alakuljanak s e szerint küldjenek képviselőket a kongresszusra. E mozgalommal eddig az olaszok országos kongresszusán vallottak kudarcot; most, mint egyik fővárosi lap értesül, a hazai úgy Bécsben, Budapesten, mint Kolozsváron tanuló román ifjak küldöttséget menesztenek Bukarestbe, hogy ott a romániai diákokkal az együttes akciót megbeszéljék a nemzetiségenként való képviseltetés érdekében.

— **Paraszt-párbaj.** Fogarasi tudósítónk írja: Szombaton este felé a mezőről hazatérő munkásnép borzalmas látványnak volt tanúja. Két szálás román legény vívott élethalál harcra egy leány miatt — vasvillával. A munkások és munkásnők a harcolók közé sereglettek, de senki sem merte szétválasztani a verekedőket. Nem tartott sokáig a küzdelem: Coran Juon a vasvillával leütötte ellenfelét, Negoiu Avramot s aztán mellébe vágta a vasvillát. A szerencsétlen Negoiu haldokolva vitték özvegy öreg anyja házába, Coran ellen pedig megtették a feljelentést.

— **Olcsó utazás Turinba.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Turinban f. év május hó 10-től november hó 15-ig rendezett nemzetközi iparművészeti kiállítás alkalmából ezen kiállítás meglátogatására a magyar iparművészeti társulat tagjai részére a kiállítás tartama alatt havonként egyszer és pedig július hó 30-án, augusztus hó 13-án szeptember hó 3-án és október hó 1-én Budapestről-Fiume-Velence-Milan-át Turinba mérsékelt áru menetfértéjegyek adtak ki. A menetfértéjegy Turinban 3 napi teljes ellátásra, a kiállítás háromszori meglátogatására és a városban tartózkodás idejére kálauz igénybe vételére jogosítanak. Ezen jegyek Olaszországban 15 napig, Magyarországon pedig Velenceig és onnan vissza 30 napig érvényesek. Budapestről az indulás említett napokban akár reggel, vagy délután induló gyorsvonattal, Fiuméból a következő nappali hajóval, Velencéből pedig az aznapi, esti vonatnál történik, míg a visszatéréshez bármely tetszés szerinti vonat, illetve hajó választható a jegy érvényességi idején belül. Az utazás jövetkor Olaszország területére, Velenczén kívül még kétszer, a magy. kir. államvasutakon azonban csupán Fiumében szakíthatók meg. Ezen menetfértéjegyek a magy. kir. államvasutak I. sz. városi menetjegyirodájában (Hálókocsi-társaság, Hungária szálló) és II. sz. városi menetjegyirodájában (ook iroda, Vigadó-tér 1) az I. osztályra 175 50, a II. osztályra pedig 140 90 korona áron nyolcsz napi előzetes bejelentés után a tagsági jegy felmutatása mellett kaphatók.

— **A legöregebb emberek.** Londonban egy érdekes klub van: a Százévesek Klubja, a mely nemrég bizottságot küldött ki, hogy kutassa föl Európa legöregebb emberét s hívja meg diszelnököket. A bizottság, mint Londonból jelentik, most számolt be kutatásának eredményéről. A jelentés szerint nem tudtak öregebb embert találni Rodoszky Izaiás moszkvai lakosnál, a ki most százharminczhat esztendő. — Még korántsem törődött ember, kitűnően lát, csak a hallása gyöngült meg kissé az utóbbi időben, a min — ugymond — ő maga is nagyon csodálkozik, mert életében soha nem volt komoly beteg. Azt mondja, hogy mértékletesen élt, keveset ivott, de sokat pipázott. A hosszú életkor már a családjában van, az apja százhusz esztendőskorában halt meg. A legöregebb asszonyt, a kit nem lehet azzal gyausítani, hogy hiuságból eltagadott néhány esztendőt, nem Európában, de Amerikában találták meg, Hallifield Namcy a neve, most száztizenhét esztendő. Angolország legöregebb asszonya a százkilenc éves, Neve Margit, a ki még egészen jó egészségben van. Emlékező tehetsége nem gyöngült, csak igen ritkán olvas szemüveggel de bő nélkül már nehezen tud járni.

Erdekes öreg ember a százhárom esztendő Sins György, a ki állandóan nagyon érdeklődött a sport iránt. Most automobiljai vannak de — mint mondja — nagyon sajnálja, hogy kerékpározni nem tud megtanulni, mert egy ki csit későn fogott hozzá. Kiválik még a londoni öreg asszonyok közül Smith asszony, a ki százöt éves, tíz gyermeke volt, de ezek közül már csak egy él. A százkét esztendő Pikárd Károly majdnem minden reggel kilovagol s olyan jó színben van, mint egy hatvanesztendő öreg ur. A napoleoni háborúk idején Wellington hadtestében szolgált s mint kadét vett részt a waterlooi ütközetben. Az öreg emberek közt talán egy Dnaper nevű száznégy esztendő cigány a legérdekesebb, a ki Witney Wood-ban lakik, de csak négy esztendő óta; százévesnek kellett ahhoz lennie, hogy föl hagyjon a kóborlással. Ez a cigány nagy ivó és még most is becsipjótormán minden nap. Különbön bámulatosan egészséges ember; bot nélkül jár, jól lát és tiszta, csengő hangon énekel még ma is. Az anyja száznyolcz esztendő volt, mikor meghalt, az öreg cigány fia pedig nyolczvanhárom esztendő és még most is kitűnő táncos.

— **Veres Sándor** magyar daltársulata estéről-estére nagy közönség előtt tartja előadásait az »Angol királynő« kerthelyiségében. A társulat ügyes tagjait sok tapssal tünteti ki a közönség tetszése, Veres Sándor hamisítatlan magyar nótáit, kurucz dalai mindig kimagasló részeit teszik a változatosan összeállított műsornak. A mutatványok között egy rendkívül ügyes egyensúlyozónak produkciói keltenek általános föltűnést. Veres Sándor társulatával szombaton este jótékonycélú előadást rendez, válogatott műsorról, melynek jövedelmét a Mátyás király-szobor alapja javára szánta.

TÁVIRATOK.

Az angol király állapota.

London, jun. 8. A király állapotáról tegnap délután a következő hírt közölték: A király kilencz órát aludt altatószerek nélkül. Állapota folyvást javul. A seb akadálytalanul választja ki a genyt és a bekötéskor kevesebb fájdalmat okoz.

Fejérváry Géza báró Karlsbadban.

Karlsbad, jul. 7. Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter leányával, Burián Olga bárónéval, ideérkezett.

Sándor János főispán ünneplése.

Marosvásárhely, jun. 8. Marosvásárhely törvényhatósága tegnap délutáni közgyűlésén lelkes óvációban részesítette Sándor János főispánt, abból az alkalomból, hogy a király a Lipót-renddel tüntette ki. A törvényhatóság nevében Fenyvesi Soma dr. üdvözölte a főispánt, a ki válaszában szülővárosához való ragaszkodásának adott kilejezést. Az óvációban az ellenzék is részt vett.

Az ékszerész gyilkosa.

Budapest, július 8. Az ékszerész gyilkosát, Petrócnét, ki negyed nap óta ül az ügyesség bírtonében, ma megvizsgálta az ügyesség orvosa és konstataulta, hogy az asszony annyira nagy beteg, hogy rabkórházba kell szállítani. Folyton sir, haját tepi s közel áll a megőrüléshez.

Meggyilkolt magyar bárónő.

Budapest, jul. 8. A felhivatalos »Budapesti Tudósító« ma Franzensbadból táviratot kapott, mely szerint Lukács békésmegyei főispán nejét, született Perényi bárónőt, a csehországi Egerben meggyilkolták. Bővebb részletek hiányoznak.

Mint hogy ez a távirat aláírás nélkül érkezett, kérdést intéztek a bécsi Correspondenz Bureau-hoz, de oda ezideig nem érkezett jelentés a szennázciós gyilkosságról.

Budapest, jul. 8. Franzensbadból ma délután 2 óráig nem érkezett újabb távirat a gyilkosságról.

Gyilkos mezőről.

Kassa, jul. 8. Laszko József felsőbarczikai községi mezőről, Simka János és Dobocsi József községi lakosokat, a kiket apróbb mezei kihágásokon ért, éles baltával annyira összevagdalták, hogy élet-halál között lebegnek. A tettest elfogta a csendőrség.

Nagy vihar.

New-York, jul. 8. New-York állam nyugati részében nagy vihar dühöngött. Több folyó kiáradt. Az árvíz hidakat és házakat sodort el és előntötte az utakat. A kárt néhány százezer dollárra becsülik.

A kolera.

Port-Arthur, jul. 8. A kolera Mandsuországon a Liau-folyó mentén egyre terjed. Az inkau tielingi vasut mentén levő kerületekben több kolera-esete konstataáltak. A mandsországi csapatok között is konstataáltak kolera-eseteket. Inkauban eddig 396 ember betegedett meg kolerában és 334 halt meg. A halandóság különösen a kínaiak között nagy.

Irodalom.

** Riktung rekcz! Történetek a kaszárnyából, az egyszerczplaczról, a vakcimerből és egyéb »komisz« helyekről. E kedélyes czim alatt jelenik meg Hazai Hugó újabb katonahistóriás könyve augusztus elsején. Hazai neve nem ismeretlen lapunk olvasói előtt. Katonák életéből vett históriát szívesen olvassák az országban mindenfelé, s mikor első e nemű könyve megjelent, a sajtó osztatlan tetszésével fogadta azt. Ebben a könyvben is csupa ismerősre lel a katonaviselt olvasó. Ott van a gámoltalan regruta Kohn, a nagy bajszu őrmester Suhajda, a zupás manikulás, a kapitány ur Vigiglik (tulajdonképen Wieglerich z neve) s a — hat óra vas! A ki ezekkel az ismerősökkel találkozni kíván, Hazai könyvében viszont láthatja őket. A könyvnek bolti ára 2 korona lesz, de lapunk olvasói fél áron egy koronáért kapják, ha a koronát július 25-ig szerző czimére (Budapest, VI. Terézkörút 58. sz.) beküldik. Nagyban emeli a könyv értékességét, hogy előszóval Agai Adolf látta el, avagy miként e czimlap katonásan mondja: Az avizó posztot Agai Adolf aufferolta. Gyűjtőknek szerző 10 példány után készséggel szolgál tiszteletpéldánnyal.

** Fényes képek közt egy egyszerű régi fametszet gyarló vonalain akadott meg szemünk. Egy magas homlok, erős szemöldök, vállra omló hullámos haj, mely tekintetű szem tekint reánk: Tökölly Imre. Naplója, melyet Thorma Károly és Thaly Kálmán adtak ki, vallásos, szerény ifjunak mutatják fiatal korában, kit hazájának és vallásának balsorsa visz a felkelésre, nem nagyragyag és nyugtalanság. Mint gyermek hagyta el haldokló apját a császári seregtől ostromolt várban. Nem származott ősrégi családból, csak 1827-ből való volt fiatal nemességük, de oly nagy volt az ifju tekintélye és hadvezető tehetsége, hogy őt kellett megbízni a veszély s harcz vezetésével, a melynek aztán egész életét áldozta.

Az ő életét, nagy elszáradását, tragikus sorsát mondja el a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 164. füzet.

** A Huszadik Század 7. száma egy rendszeres sociologia közlését kezdi meg, melynek szerzője egy kiváló magyar gondolkodó, Méray Horváth Károly. A munka vázlata németül már megjelent s eredetiségénél fogva a német szakkörökben élénk feltűnést keltett. Ezenkívül dr. Vámbéry Rusztem a nemzetközi leányke-rekedésről, dr. Lázár Nándor, a liberálisizmus és szociáldemokrácia egymáshoz való viszonyáról, dr. Wolfner Pál pedig a whig és tory pártok eredetéről értekezik. Több kisebb közlemény egészíti ki a gazdag tartalmu füzetet. A Huszadik Század előfizetési ára egész évre 16 K. fél évre 8., egyes füzet ára 1 kor 60 fill. Megjelen Pólitzer Zs. és fia cégnél Budapest.

Értesítő.

Köszönetnyilvánítás. A kolozsvári ev. ref. szeretetház javára Gaál Gyula egyhmi. főgondnok 50 koronát, dr. Márkosfalvi Török Imre v. t. főorvos 10 koronát adományozott. Fogadják a nemes szívű adományozók kegyes adományaikért a szeretetház intéző-bizottságának hálás köszönetét. Horváth János, b. jegyző

REGENYCSARNOK.

Izsák.

— Örmény regény. —

Két kötetben.

Irtá: *Berdzs Brosian.*Fordította: *Dr. Gopcsa László.*

(58)

(Folytatás.)

— Nem, Izsák, nem neheztetek. Mit csináltál?
— Eladtam kertedet, a mely az én határomon fekszik. Ebben az évben a kapitány meglátogatta kertemet, a mely neki nagyon megtetszett és mikor megtudta, hogy a másik fele a tied, azt mondta, hogy szeretne téged minden büntetéstől fölmenteni, ha neki ajándékoznád kertedet. Én mindent magamra vállaltam és még az enyém is oda adtam neki. De nemsokára megbántam és a dolgot abba hagytam. Csak egy néhány napja a kapitány magához hivatott és kijelentette, hogy pered be van fejezve és hogy Szibériába száműztek. Kértem, hogy megszabadítsd érdekében mindent megtegyen. Ő ezért mind a két kertet, a tiedet és az enyém is kérte, de azon feltétel alatt, hogy részére egy eladási szerződést állítsak ki, az eladást két év előtről keltezzék.

— Miért nem akar egyenes uton eljárni, kérdé Hetschan?

— Hogy a megvesztegetés legcsekélyebb árnyékát is magától távol taris. Igen, Agha Hetschan, akár neheztelsz, akár nem, én engedelmed nélkül mind a két kertet a kapitánynak eladtam. Ha át nem fogod engedni kertedet nekem, akkor szívesen átadom neked a többi kertet kárpótlásul. Ha az én részem elvesz is, nem bánom, csak te szabadulj meg.

— Mit gondolsz, Izsák? felelé Hetschan. Neked annyira le vagyok kötelezve, hogy nem engedhetem meg, mikép csak egy szőlőt is elveszíts miattam. Merj, irasd meg az eladási szerződést és én alá fogom írni.

A következő napon Izsák Hetschan jelenlétében a szerződést az írnoknak átnyújtotta.

Uram! — mondá Hetschan az írnoknak! — Józan érzéssel és teljes megfontolással eladtam kertemet, önként, Astarakban Izsák vendégfogadásnak és a vételért ezért előre kaptam. Ha az ügy esetleg a bíróság elébe kerülne, te leszel az én tanúm! — Izsák kérésére írtam az eladási szerződést, de nem volt jogomban azt neki átadni, mielőtt láttalak volna, — mondá az írnok. Most aláírtad.

Epen abban a pillanatban, a mikor Hetschan alá akarta írni nevét, kinyílt az ajtó és Sambat két rendőr kíséretében lépett be a zárkába.

— Atyám, szabad vagy! — kiabálá Sambat és Hetschanhoz sietett.

Az öreg kezei reszketni kezdtek és a toll a földre esett.

— Te vagy, édes Sambat! — dadogá az aggyastyán és elalélt, míg Sambat ötét átkarolta.

Izsák fölhasználta a Sambat és a rendőrök belépésével keletkezett zürzavart és az írnokkal együtt elosont, az eladási szerződést magához ragadva.

— Szabad vagy, édes atyám! ismételte Sambat. Isten a gonoszokat megbüntette. Egy új vizsgálóbíró megérkezett és elrendelte kiszabadításodat.

— A szabadság előttem még egyszer olyan drága, mert a te ajkad hirdeti azt kedves Sambat, — mondá Hetschan. Hol van Izsák? Alá akarom írni az eladási szerződést. Most kezem már nem reszket, könnyebben írhatok.

— Milyen eladási szerződést? kiabálá Sambat ijedten.

Én kertemet Astarakban Izsáknak eladtam és épen alá akartam írni a szerződést.

— Mindenkit el fog érni a megérdemelt büntetés! vigasztalá Sambat az öreget, gondolva, hogy félrebeszél. Izsák is a kapitányt fogja követni.

Hetschan és Sambat nem értették meg egymást, de nem is igyekeztek egymást megérteni.

Hetschan elhagyta a börtönt és még ugyanazon nap este Astarakba érkezett.

XLI. Megint Markar lovas-szolga.

Egy hétig Markar lovas-szolga nem tudott megnyugodni. Izsákot és Hetschant nem tudta elfelejteni. Az utóbbi fogságát, a nyomort, a melyben az egész család színlődött, leányának súlyos betegségét és Izsák italmérési üzletének eltűnését. Ezek a tények folytonosan foglalkoztatták gondolatvilágát. S mentül többet gondolkodott, annál jobban győződött meg arról, hogy ő eszköze volt Izsáknak és hogy ő maga a szerencsétlenség okozója.

Eleinte Izsákot Isten büntető kezének akarta átengedni. Mikor azonban megtudta, hogy Helnar állapota reménytelen, bosszuvágya föllángolt és elhatározta, hogy Izsákon bosszút fog állani.

Ezen elhatározással ment Zaywából Astarakba és innen Eriwanba. Három napig vándorolt ezen város utcáin és bár mindenki biztosította, hogy Izsák Eriwanban van, még sem tudta őt megtalálni. Még az istállóknak is kereste Izsák lovát — de hasztalan. Szomorúan akarta elhagyni Eriwant, midőn végre Izsák nyomára talált.

Eppen abban a pillanatban történt, mikor Sambatot visszautasították a vizsgálóbíró lakásáról.

Izsák nem vette észre Markar lovas-szolgát és így Markar meg tudta figyelni lépten-nyomon. Ily módon megtudta, hogy Izsák érintkezik a börtönőrrel és hogy mit tervez azzal egyetemben.

Mindent megsugta a vizsgálóbírónak és egy-szersmind tudatta vele azon gonosz üzemeit, melyeknek következtében Hetschan fogságba került.

A vizsgálóbíró fölhívította Izsák gazdaságát és a következő napon megparancsolta két rendőrnek, hogy Hetschant a börtönből elvigyék. Markar számításai szerint Izsáknak is már börtönben kellett lennie. Izsák azonban megszökött és bár Markar őt minden utcában kereste, még se volt képes kézrekeríteni. A vizsgálóbíró parancsára Eriwanban körözték, de hiába; ő eltűnt. Epen ezért hasztalan igyekeztek az előjáróságok is őt megtalálni.

— És ha a világ végén volnál is Izsák vendéglős, vasczipót veszek s vasbottal kezemben üldözni foglak. Majd nyomodba akadok, nem fogsz menekülni!

Igy gondolkozott Markar lovas-szolga faluról-falura s városról-városra lovagolva.

XLII. Temetés és lakodalom.

Mikor Hetschan Astarakba megérkezett, senki sem sietett övéi részéről üdvözlésére.

Ez látta neki. Ifjak és öregek azonban siettek a faluba őt üdvözölni. Sok fiatal suhanc hazafutott hirdetni a jó hirt, de az övéiből nem jelentkezett senki.

Hetschan különben is el volt gyengülve és rossz sejtelméi, melyek őt gyötörték, még jobban gyengítették erejét, úgy, hogy majdnem leesett lováról. A kapu mögött Heriknas üdvözölte őt. De hol van Helnar? kérdé bátorlalanul.

— Othon, ő nem jól érzi magát, volt a csendes válasz.

— Fivérem, legdrágább fivérem! zokogott Mariám, az öregnek nyakába borulva. Jaj nekem! milyen színben vagy? panaszkodt és zokogott mellén.

— De csillapulj testvérem, hisz ma nincs okod szomorkodni, ma örülnünk kell! Igen, de én nem látom az én Helnáromat.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG.

× Komlótermelési kurzus. Darányi földművelésügyi miniszter megbízta Cséser Lajos gazdasági szaktanárt, hogy Segesvárott úgy július,

augusztus hónapokban komlótermelők, lelkészek, gazdatisztek, tanítók részére 3 napig tartó kurzusokat rendezzen. A tanfolyamokra való részvétel iránt július 15-éig Cséser Lajos szaktanárnál kell (Budapest, Hunyadi-tér 6.) jelentkezni, ki minden érdeklődőnek levélbeli, vagy szóbeli fölvilágosítással készséggel szolgál.

× A Fertő lecsapolása. Győről jelentik a következőket: Ismeretes dolog, hogy a főrendiház költségvetési vitája alkalmából Széchenyi Béla gróf beszédére Darányi azt a fölvilágosítást adta, hogy a Fertő lecsapolása ügyében előzőleg úgy a kérdés geológiai, mint gazdasági részleteiről szakvéleményt kér be s a Fertő-vídekét maga is beutazni szándékozik. A Rábaszabályozó társulat most kapta meg a miniszter fölhevását, hogy a Fertő geológiai és mezőgazdasági szempontból tanulmányozásra kiküldött szakközeinek útján és tanácskozással vegyen részt s műszaki közveit küldje ki. A miniszter egyben megbízta Szontagh Tamás bányatanácsost s osztály-geológust, Horusoszló Henrik l. o. geológust, Marosy Pál és Asbóth Béla gazdasági intézőket, hogy az érdekelt területeket járják be s tanulmányutjuk eredményéről a geológiai, valamint gazdasági szempontokat felölöl kimerítő együttes szakvéleményüket a miniszter elé terjesszék. A szakvélemény beérkezése után, a szükséghez képest, maga a miniszter is el fog utazni a Fertő megtekintésére s a helyszínén is tájékozódni fog a Fertő lecsapolásával fölvetett minden részletre nézve.

× Ménesek osztályozása. A földművelésügyi miniszter fölhevására az állami méntelepek ménesek osztályozása, selejtetése július hónapban a következő helyeken lesz: 24-én Nagykőrösön, 25-én Dorosmán, 26-án Baján, 28-án Vercsen, 30-án Békés Csabán. Az érdeklődő tenyésztőket szívesen látják. Ezen alkalmakkor ki-selejtett, de tenyésztésre még használható méneket a helyszínén azonnal elfogják adni. Itt említjük meg, hogy Darányi földművelésügyi miniszter a Mezőhegyesen megtartott ménesosztályozásokra és törzsbeposztásokra az ország több vidékéről az állami állatorvosokat lerendelte, ugyanakkor Freyer József, a ménesintézet főorvosa az amerikai rendszerű emasculátor kezelése fölöl ki-oktatta az oda rendelt állatorvosokat.

Szerkesztőségi telefon-szám 49.

Kiadóhivatal- és nyomdai telefon-szám 364.

NYILT-TÉR.)*

Mig a legutóbbi időkig egyetlen viz sem volt egészen biztosan adagolható a vérköpésben, szivbajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kidült, hogy ilyeneknek egyedül a

„MARGIT“
gyógyforrás Margittalep, Beregmegye

vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek betegségeiben** a legjobb viz, hanem a legkitünőbb **borviz** s enyhén sós ize miatt mindenki, még a legkisebb gyermekek is a legszívesebben veszik magukhoz a **gyomor** és **légső hurutos** megbetegedéseinél.

Országos főraktár: 319 6—6

ÉDESKUTY L. Budapesten,

csász. és kir. udvari szállító.

Ásványviz-nagykereskedő.

— Kapható mindenütt! —

*E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Magyar kir. államvasutak Üzletvezetőség Kolozsvárt.

Sz. 17636.

462 2—3

1902—II.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a mező-telegdi állomáson előállítandó felvételi épület, áruraktár és lámpakamra építési munkák végrehajtására.

A terv, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Kolozsvárt az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában (Emke-palota II. emelet, 51. sz. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A nyomtatványok ugyanott 4 koronáért meg is szerezhetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1902. évi július hó 15-én déli 12 óráig kell benyújtani alólírott üzletvezetőség I-ső osztályánál (Emke-palota, I. emelet, 21. sz. ajtó).

Az ajánlat 1 korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal benyújtandók: »Ajánlat a mező-telegdi állomáson létesítendő felvételi épület, áruraktár és lámpa-kamra előállítására.«

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagy 1902. évi július hó 14-én déli 12 óráig 2400, azaz kettőezer négyszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapírokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok vétetnek figyelembe.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértívevény nyel adandók fel, a bánatpénzek az ajánlathoz nem csatolandók.

Kolozsvár, 1902. július 8-án

Az üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

B. BAK LAJOS

kolozsvári

MŰASZTALOS-GYÁRÁBAN

(Erdély legrégibb műasztalos-gyára, mely 32 év óta áll fenn)

mű-butorok, mindennemű épület-asztalosmunkák, templomi, iskolai-, üzleti- és lakás-berendezések megrendelhetők.

A gyár ajánlja továbbá saját készítményű és a legjobb hírnévnek örvendő **parquet-munkáit**, melyeket minden minőségben és a legolcsóbb árakon szolgáltat.

A B. Bak-féle aszfalt-parquet különösen ajánlatos nedves lakásoknál, mely eddig a legjobbnak bizonyult.

12 27—*

Jó órákat olcsón
küld 3 évi írásbeli jótállás mellett
privát vevőknek

Konrád János
órágyára, arany-árak kiviteli háza
BRUX, 277 sz. (Csehország)
Jó nickel rem.-óra..... frt 3.75.
Valódi ezüst rem.-óra... „ 5.80.
Valódi ezüst-láncz „ 1.20.
Nickel ébresztő-óra.... „ 1.95.
Czégem a cs. és k. birodalmi
bizimrel van kifizetve, száma-
lán arany, ezüst, kék és fehér,
elismerő levél van birtokomban. 429 11—155
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A „MAGYAR POLGÁR“**ELŐFIZETÉSI ÁRA:**

Egy évre	28 kor.	— fil.
Egy félévre	14 kor.	— fil.
Egy negyedévre	7 kor.	— fil.
Egy órára	2 kor.	40 fil.

HIRDETÉSEK

a legolcsóbb árban felvállaltatnak
a lap kiadóhivatalában.

Az erdélyi részek legdúsabban felszerelt és legizléseesebben dolgozó könyvnyomdája.

Az 1882. évben alapított és azóta tetemes áldozatok árán a haladó kor kívánalmaihoz képest folyton a legmodernebb anyagokkal ujitott nyomda a

MAGYAR POLGÁRTelefonszám
364.**— KÖNYVNYOMDÁJA —**Telefonszám
364.

mely leginkább alkalmas irodalmi művek, folyóiratok, hetilapok, iskolai értesítők, üdvözlő iratok, oklevelek, és más meghívók, tánczrendek, körlevelek, számlák, üzleti kártyák, részvények, árjegyzékek, névjegyek, szóval mindama nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses kiállítás belbecsét is emelni van hivatva; de épen olyan csinnal és lehető jutányos árban készít bármely más, egyszerű káillitásu nyomtatványokat is, és mindezek nemcsak csinos és hibátlan, hanem a megrendelő által megszabott időre való pontos előállításáért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

